

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ČETVRTI ODJEL

PREDMET MARTINOVIĆ protiv BOSNE I HERCEGOVINE

(Aplikacija br. 41749/12)

PRESUDA

STRASBOURG

25.09.2018. godine

Ova presuda je konačna, ali su u njoj moguće uredničke izmjene.

U predmetu Martinović protiv Bosne i Hercegovine,

Evropski sud za ljudska prava (Četvrti odjel), zasjedajući kao odbor u sljedećem sastavu:

Carlo Ranzoni, *predsjednik*,

Faris Vehabović,

Péter Paczolay, *sudije*,

i Andrea Tamietti, *zamjenik registrara Odjela*,

nakon vijećanja na sjednici zatvorenoj za javnost dana 04.09.2018. godine, donio je slijedeću presudu koja je usvojena navedenog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na osnovu aplikacije protiv Bosne i Hercegovine (br. 41749/12) koju je prema članu 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda („Konvencija“) Sudu podnijela državljanka Bosne i Hercegovine, gđa Božana Martinović („aplikantica“), dana 12.06.2012. godine.

2. Aplikantica se sama zastupala. Vladu Bosne i Hercegovine („vlada“) zastupala je njena zastupnica, gđa. B. Skalonjić.

3. Dana 12.12.2016. godine aplikacija je dostavljena vladi.

4. Vlada je prigovorila razmatranju aplikacije od strane odbora. Nakon što je razmotrio prigovor vlade, Sud ga je odbio.

ČINJENICE**OKOLNOSTI SLUČAJA**

5. Aplikantica je rođena 1955. godine, a živi u mjestu Assemini (Italija).

A. Prvi set postupaka

6. Odlukom od 04.12.2006. godine Kantonalnog tužitelja Hercegovačko-neretvanskog kantona (jedan od deset kantona Federacije Bosne i Hercegovine) aplikantici je odobrena isplata troškova koje je imala kao svjedok u iznosu od 519 konvertibilnih maraka (KM)¹.

7. Dana 29.02.2008. godine Općinski sud u Mostaru („Općinski sud“) odbio je zahtjev aplikantice za izvršenje navedene odluke, smatrajući je neizvršivom.

¹ Konvertibilna marka koristi isti fiksni tečaj prema euru kao i njemačka marka: EUR 1 = KM 1,95583.

8. Dana 18.09.2008. godine Kantonalni sud u Mostaru („Kantonalni sud“) poništio je tu odluku i predmet vratio na ponovni postupak.

9. Dana 19.11.2008. godine Općinski sud je donio rješenje o izvršenju.

10. Dana 19.06.2009. godine Općinski sud je prihvatio prigovor podnesen protiv ove odluke.

11. Dana 01.04.2010. godine Kantonalni sud je poništio ovu odluku i ponovno vratio predmet Općinskom sudu.

12. Dana 18.02.2011. godine Općinski sud je djelomično prihvatio prigovor protiv rješenja o izvršenju, konkretno u pogledu kamate na glavni dug obračunate od 04.01.2007. godine, te kamate na ukupne troškove izvršnog postupka.

13. Dana 02.12.2011. godine Kantonalni sud je potvrdio ovu odluku.

14. Dana 19.09.2013. godine Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine je odbacio zahtjev za reviziju koji je podnijela aplikantica.

15. Dana 23.12.2013. godine Ustavni sud Bosne i Hercegovine je djelomično prihvatio apelaciju aplikantice te utvrdio povredu njenog prava na suđenje u razumnom roku zbog neizvršavanja odluke Općinskog suda od 18.02.2011. godine (vidi tačku 12. gore u tekstu). On je također naredio Hercegovačko-Neretvanskom kantonu da poduzme mjere za izvršenje odluke u razumnom roku. Ustavni sud, međutim, nije dosudio nematerijalnu štetu koju je tražila aplikantica.

16. Dana 21.10.2014. godine Ustavni sud Bosne i Hercegovine je potvrdio da konačna odluka o kojoj je riječ još nije izvršena.

17. Dana 18.12.2014. godine navedena konačna odluka je izvršena i aplikantici je isplaćena gotovina.

B. Drugi set postupaka

18. Presudom Općinskog suda od 03.04.2009. godine, koja je postala konačnom 16.12.2009. godine, izvjesnom P.M. je naređeno da aplikantici isplati troškove parničnog postupka u iznosu od 1.959 KM.

19. Dana 31.10.2010. godine aplikantica je Općinskom sudu podnijela zahtjev za izvršenje ove presude.

20. Dana 14.09.2011., 04.11.2011. i 05.10.2012. godine aplikantica je podnosila zahtjeve za ubrzanje izvršnog postupka.

21. Dana 05.12.2012. godine Općinski sud je donio rješenje o izvršenju.

22. Dana 13.06.2013. godine Općinski sud je odbio prigovor podnesen protiv njegove odluke od 05.12.2012. godine, a P.M. se nakon toga žalio protiv ove odluke Kantonalnom sudu.

23. Dana 17.09.2013. godine Ustavni sud Bosne i Hercegovine utvrdio je povredu prava aplikantice na suđenje u razumnom roku, zbog dužine izvršnog postupka pred Općinskim sudom. Dalje je naredio Kantonalnom sudu da hitno odluči o žalbi koju je podnio P.M. Ustavni sud, međutim, nije dosudio nematerijalnu štetu koju je tražila aplikantica.

24. Dana 16.10.2013. godine Kantonalni sud je odbio žalbu koju je podnio P.M.

25. Dana 11.06.2015. godine Općinski sud je donio rješenje o izvršenju.

26. Dana 04.08.2016. godine konačna presuda je izvršena i aplikantica je isplaćena gotovinom na njen bankovni račun u Bosni i Hercegovini. Kako izgleda, aplikantica je živjela u Italiji u to vrijeme.

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANA 6. STAV 1. KONVENCIJE I ČLANA 1. PROTOKOLA BR. 1

27. Aplikantica se žali da je kašnjenjem u izvršenju konačnih i izvršnih domaćih odluka donesenih u njenu korist došlo do povrede njenih prava iz člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1, koji u relevantnom dijelu glase:

Član 6.

„Prilikom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ... svako ima pravo na ...suđenje u razumnom roku....pred ...sudom...“

Član 1. Protokola br. 1

„Svaka fizička i pravna osoba ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen njegove imovine osim kada je to u javnom interesu i u skladu s uvjetima propisanim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnim kako bi regulirala korištenje imovine u skladu s općim interesom ili kako bi osigurala plaćanje poreza ili drugih doprinosa ili kazni.“

A. Dopuštenost

1. Prigovor vlade u pogledu zloupotrebe prava na podnošenje individualne aplikacije

28. Vlada tvrdi, u vezi sa drugim setom postupaka, da aplikacija predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje aplikacije, budući da aplikantica nije izvijestila Sud, u dopuni aplikacije od 02.11.2016. godine, da je odluka u njenu korist u potpunosti izvršena do mjeseca avgusta 2016. godine (vidi tačku 26. gore u tekstu).

29. Aplikantica se usprotivila i ponovila svoje pritužbe.

30. Sud podsjeća da su prema pravilu 47. stav 7. Pravila Suda aplikanti dužni izvijestiti Sud o svim okolnostima relevantnim za aplikaciju. Aplikacija se prema članu 35. stav 3. Konvencije može odbaciti zbog zloupotrebe ako je, među ostalim razlozima, svjesno zasnovana na netačnim

činjenicama (vidi, među ostalim izvorima, *Kerechashvili protiv Gruzije* (odl.), br. 5667/02, ESLJP 2006-V). Nepotpuna, te time i obmanjujuća informacija može također predstavljati zloupotrebu prava na podnošenje aplikacije, posebno ako se informacija odnosi na samu srž predmeta, a nije dato dovoljno objašnjenje za propust da se ta informacija otkrije (vidi *Predescu protiv Rumunije*, br. 21447/03, tačke 25. i 26., 2.12.2008., i *Gross protiv Švicarske* [VV], br. 67810/10, tačka 28., ESLJP 2014.).

31. Vraćajući se predmetnom slučaju Sud napominje da u vrijeme kada je aplikantica podnijela aplikaciju, dana 12.06.2012. godine, još uvijek nije bila izvršena odluka donesena u drugoj grupi postupaka koje je ona pokrenula (vidjeti, *a contrario*, *Stevančević protiv Bosne i Hercegovine* (odl.), br. 67618/09, tačke 27. i 28., 10.01.2017. godine), da je uplata konačno izvršena na bankovni račun aplikantice u Bosni i Hercegovini dok je ona živjela u Italiji (vidi tačku 26. u tekstu gore), te da aplikanticu pred Sudom nije zastupao advokat.

32. S obzirom na navedeno, Sud ne može zaključiti da je ponašanje aplikantice bilo nespojivo sa svrhom prava na podnošenje individualne aplikacije kako to propisuje Konvencija, ili da je ono značajno ometalo pravilan rad Suda. Imajući na umu da nedopuštenost aplikacije temeljem toga da ona predstavlja zloupotrebu prava na podnošenje aplikacije mora ostati izuzetak (vidi *S.A.S. protiv Francuske* [VV], br. 43835/11, tačka 68., ESLJP 2014 (izvaci)), Sud odbija prigovor vlade u tom smislu.

2. Vladin prigovor o gubitku statusa žrtve

33. Vlada dalje tvrdi da je aplikantica izgubila status žrtve budući da su odluke u njenu korist u potpunosti izvršene.

34. Aplikantica se tome protivi.

35. Sud je uvijek smatrao da odluka ili mjera u korist aplikanta u načelu nije dovoljna da ga liši statusa žrtve, osim ukoliko su domaće vlasti priznale navodnu povredu i pružile odgovarajuću i dovoljnu naknadu (vidi *Scordino protiv Italije (br. 1)* [VV], br. 36813/97, tačke 180. i 193., ESLJP 2006-V, i *Kudić protiv Bosne i Hercegovine*, br. 28971/05, tačka 17., 9.12.2008.). Iako je tačno da su domaće vlasti formalno priznale povredu koja se navodi u predmetnom slučaju, aplikantici nije dosuđena naknada zbog kašnjenja u izvršenju odluka o kojima je riječ (tačke 15. i 23. gore u tekstu). Stoga ona i dalje može tvrditi da je žrtva u smislu člana 34., navodnog kršenja prava koja garantira član 6. stav 1. Konvencije i član 1. Protokola br. 1 u vezi s periodom tokom kojega su navedene odluke ostale neizvršene (vidi, *mutatis mutandis*, *Dubenko protiv Ukrajine*, br. 74221/01, tačka 36., 11.01.2005.).

36. Prema tome, prigovor vlade se mora odbiti.

3. *Drugi osnovi nedopuštenosti*

37. Sud na kraju zapaža da aplikacija nije očigledno neosnovana u smislu člana 35. stav 3. (a) Konvencije, niti je nedopuštena po bilo kojem drugom osnovu, te se stoga mora proglasiti dopuštenom.

B. Meritum

38. Opća načela koja se odnose na neizvršavanje ili kašnjenje u izvršenju pravomoćnih domaćih presuda navedena su u presudi *Hornsby protiv Grčke* (19.03.1997, tačka 40., *Izveštaji o presudama i odlukama* 1997-II), te *Jeličić protiv Bosne i Hercegovine* (br. 41183/02, tačke 38.-39., ESLJP 2006-XII).

39. Sud je već više puta utvrdio povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1 u predmetima u kojima se pokreću pitanja slična onome u predmetnom slučaju (vidi, na primjer, *Jeličić*, citiran gore, te *Čolić i drugi protiv Bosne i Hercegovine*, br. 1218/07 i 14 drugih, 10.11.2009.).

40. Nakon što je ispitao sve materijale koji su mu podneseni, Sud smatra da vlada nije iznijela bilo kakvu činjenicu ili argument koji bi ga mogao uvjeriti da donese drugačiji zaključak u predmetnom slučaju. Imajući u vidu svoju praksu o ovom pitanju, kao i činjenicu da pravomoćna presuda koja je predmet razmatranja u ovom slučaju nije izvršena u periodu dužem od šest godina, Sud smatra da je došlo do povrede člana 6. stav 1. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1.

II. PRIMJENA ČLANA 41. KONVENCIJE

41. Član 41. Konvencije propisuje:

„Ukoliko Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije ili njenih Protokola, te ukoliko zakonodavstvo visoke ugovorne strane o kojoj je riječ omogućuje samo djelomično obeštećenje, Sud će, po potrebi, odrediti pravičnu naknadu oštećenoj strani.“

A. Odšteta

42. Aplikantica potražuje 12.320 eura (EUR) na ime nematerijalne štete u vezi s obe grupe postupaka.

43. Vlada osporava ovaj zahtjev.

44. Sud prihvata da je aplikantica pretrpjela određenu nematerijalnu štetu zbog povreda Konvencije utvrđenih u ovom slučaju koje se ne mogu u dovoljnoj mjeri nadoknaditi samim utvrđenjem povrede. Vršeci svoju ocjenu na pravičnoj osnovi kako to nalaže član 41. Konvencije, Sud dosuđuje aplikantici 4.000 eura na ime nematerijalne štete.

B. Troškovi i izdaci

45. Aplikantica također potražuje 1.512 eura za troškove i izdatke nastale pred domaćim sudovima, kao i za one nastale pred ovim Sudom, u vezi sa obje grupe postupaka.

46. Vlada osporava ovaj zahtjev.

47. Prema praksi Suda, aplikant ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj je pokazano da su oni stvarno nastali i bili neophodni, da su u razumnom iznosu, te da se tiču postupka koji je povezan sa utvrđenom povredom Konvencije. U predmetnom slučaju, s obzirom na dokumente koje ima u svom posjedu, te navedene kriterije, Sud smatra opravdanim dosuditi aplikantici 100 eura.

C. Zatezna kamata

48. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata zasniva na najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ NAVEDENIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO,

1. *Proglašava* aplikaciju dopuštenom;
2. *Utvrdjuje* da je došlo do povrede člana 6. Konvencije i člana 1. Protokola br. 1.;
3. *Utvrdjuje*
 - (a) da tužena država, u roku od tri mjeseca, ima aplikantici isplatiti sljedeće iznose, pretvorene u valutu tužene države prema tečaju na dan izmirenja:
 - (i) 4.000 EUR (četiri hiljade eura), te svaki iznos poreza koji se može zaračunati, na ime nematerijalne štete;
 - (ii) 100 EUR (sto eura), te svaki iznos poreza koji se aplikantici može zaračunati, na ime troškova i izdataka;
 - (b) da će se od isteka navedenog roka od tri mjeseca do izmirenja, na navedene iznose plaćati obična kamata po stopi jednakoj najnižoj kreditnoj stopi Evropske centralne banke u periodu neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;
4. *Odbija* preostali dio zahtjeva aplikantice za pravičnu naknadu.

Sačinjeno na engleskom jeziku i dostavljeno u pisanoj formi dana 25.09.2018. godine u skladu s pravilom 77. stavovi 2. i 3. Pravila Suda.

Andrea Tamietti
zamjenik registrara

Carlo Ranzoni
predsjednik